

Biến đổi khí hậu và ô nhiễm môi trường nguy cơ toàn cầu

● TS. Nguyễn Ngọc Quý¹

Tất cả chúng ta, những người đang sống trên hành tinh này, ai cũng biết đến vấn nạn “phá hủy môi trường sống” đang hiện hữu ở tất cả mọi nơi trên trái đất, đang từng ngày, từng giờ phá vỡ cân bằng sinh thái và phá vỡ điều kiện sống hiện tại của mỗi chúng ta.

Tình hình biến đổi khí hậu trên thế giới

Lịch sử địa chất của trái đất chúng ta, sự biến đổi khí hậu (BĐKH) đã từng nhiều lần xảy ra với những thời kỳ lạnh và nóng kéo dài hàng vạn năm mà chúng ta gọi là thời kỳ băng hà.

Khí lượng nhiệt bị giữ lại nhiều trong bầu khí quyển sẽ làm nhiệt độ trái đất tăng lên. Khí quyển có tác dụng như một lớp kính giữ nhiệt lượng tỏa ngược vào vũ trụ. BĐKH toàn cầu đang diễn ra, biểu hiện rõ nhất là sự nóng lên của trái đất, băng tan, nước biển dâng...

Đã có khoảng 250 triệu người bị ảnh hưởng bởi những trận lũ lụt ở Nam Á, châu Phi và Mexico. Nguy cơ bị hạn hán nghiêm trọng dễ dẫn tới những trận cháy rừng, sa mạc hóa; còn các nước Tây Âu thì đang bị đe dọa xảy ra những trận lũ lụt lớn, do mực nước biển dâng cao cũng như những đợt băng giá mùa đông khốc liệt. Sẽ có ít nhất 3 tỷ người rơi vào cảnh thiếu lương thực vào năm 2100, do tình trạng ấm lên của trái đất.

Nếu nước biển dâng lên 1m sẽ làm mất 12,2% diện tích đất là nơi cư trú của 23% dân số (17 triệu người) của nước ta. Trong đó, khu vực ven biển miền Trung sẽ chịu ảnh hưởng nặng nề của hiện tượng BĐKH và dâng cao của nước biển. Riêng Đồng bằng sông Cửu Long, dự báo đến năm 2030, khoảng 45% diện tích của khu vực này sẽ bị nhiễm mặn cục bộ và gây thiệt hại mùa màng nghiêm trọng do lũ lụt và ngập úng. Nếu không có kế hoạch đối phó, phần lớn diện tích của Đồng bằng sông Cửu Long sẽ ngập trắng nhiều thời gian trong năm và thiệt hại ước tính sẽ là 17 tỷ USD.

Những tác hại

Mất tính đa dạng sinh học: Các loài sinh vật biển

mất hoặc có nguy cơ tuyệt chủng, có một số loài động vật di cư đến vùng cực để tìm môi trường sống có nhiệt độ phù hợp.

Chiến tranh và xung đột: Lương thực và nước ngọt ngày càng khan hiếm, đất đai dần biến mất nhưng dân số cứ tiếp tục tăng; đây là những yếu tố gây xung đột và chiến tranh giữa các nước và vùng lãnh thổ.

Các tác hại đến kinh tế: Thiệt hại về kinh tế do BĐKH gây ra cũng ngày càng tăng theo nhiệt độ trái đất. Các cơn bão lớn làm mùa màng thất bát, tiêu phí nhiều tỉ đô la; ngoài ra, còn phải chi phí để khống chế dịch bệnh phát tán sau mỗi cơn bão lũ. Khí hậu càng khắc nghiệt càng làm thâm hụt các nền kinh tế.

Dịch bệnh: Nhiệt độ tăng cùng với lũ lụt và hạn hán đã tạo điều kiện thuận lợi cho các con vật truyền nhiễm như muỗi, ve, chuột, ... sinh sôi nảy nở, truyền nhiễm bệnh gây nguy hại đến sức khỏe của nhiều bộ phận dân số trên thế giới.

Hạn hán: Hạn hán làm cạn kiệt nguồn nước sinh hoạt và tưới tiêu, gây ảnh hưởng nghiêm trọng đến nền nông nghiệp. Các vùng như Ấn Độ, Pakistan và châu Phi đang hứng chịu những đợt hạn hán, lượng mưa ở các khu vực này ngày càng thấp, tình trạng này còn tiếp tục kéo dài trong vài thập kỷ tới. Theo ước tính, đến năm 2020, sẽ có khoảng 75 đến 250 triệu người dân châu Phi thiếu nguồn nước sinh hoạt và canh tác, dẫn đến sản lượng nông nghiệp của lục địa này sẽ giảm khoảng 50%. ■

¹ Viện trưởng Viện Nghiên cứu XH và PT công nghệ